



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 91/2019-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. marca 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cb 1/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cb 1/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je stranou v napadnutom konaní vedenom okresným súdom v procesnom postavení žalobcu, ktorý sa proti žalovanému domáha zaplata sumy presne špecifikovanej v žalobe doručenej okresnému súdu s návrhom na vydanie platobného rozkazu 1. júla 2016 z titulu nezaplatených prác vykonaných na základe zmluvy o dielo.

3. Sťažovateľ namieta, že aj napriek skutočnosti, že odo dňa začatia napadnutého konania uplynuli 2 roky a 7 mesiacov, nie je jeho vec právoplatne skončená.

4. K základným kritériám, ktoré ústavný súd pri posudzovaní sťažnosti vo veci namietaného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy berie do úvahy, sťažovateľ uvádza, že predmetom napadnutého konania vedeného okresným súdom je zaplata sumy bližšie špecifikovanej v samotnej žalobe s návrhom na vydanie platobného rozkazu z titulu nezaplata faktúr za vykonané stavebné práce. Podľa sťažovateľa vec nie je fakticky ani právne zložitá.

5. Ku kritériu správanie účastníka konania sťažovateľ zdôrazňuje, že v napadnutom konaní nespôsobil žiadne prietahy. Naopak, pojednávania nariadené na 6. september 2017, 18. október 2017, 13. december 2017 a 18. jún 2018 sa neuskutočnili, pričom pojednávania nariadené na 16. január 2019 bolo odročené z dôvodu kolízie termínov právneho zástupcu žalovaného aj napriek tomu, že podľa § 183 ods. 2 CSP kolízia termínov pojednávani u advokáta nie je dôležitým dôvodom na odročenie pojednávania.

6. Sťažovateľ ďalej namieta, že jeho vec sa stala reštančnou, pričom postup okresného súdu v napadnutom konaní možno hodnotiť ako neefektívny. Už len samotná dĺžka napadnutého konania vedeného okresným súdom v trvaní 2 rokov a 7 mesiacov

preukazuje porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikáže okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a sťažovateľovi prizná úhradu trov konania v sume 346,26 € a finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €.

8. Priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje existenciou nemateriálnej ujmy, ktorá mu bola spôsobená nekonaním a neefektívnym postupom okresného súdu, ktorý v napadnutom konaní nerešpektuje zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania.

9. Dňa 1. marca 2019 nadobudli účinnosť ustanovenia čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti, ktorá bola doručená ústavnému súdu 12. februára 2019, postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde.

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K ďalším dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo

rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

14. Ústavný súd tiež pripomína, že vo veciach namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, IV. ÚS 369/08).

15. Rovnako ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane uvádza, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy či práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05).

16. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

17. Ústavný súd si na účel preskúmania skutočností uvádzaných v ústavnej sťažnosti vyžiadal spis vzťahujúci sa na napadnuté konanie, z ktorého zistil nasledujúce skutočnosti o ďalšom priebehu konania o žalobe sťažovateľa s návrhom na vydanie platobného rozkazu:

Dňa 1. júla 2016 sťažovateľ podal žalobu s návrhom na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 21 147 € s príslušenstvom proti Poľnohospodárskemu družstvu v Hruštine (ďalej len „žalovaný“) z titulu nezaplatenia za stavebné práce vykonané na základe zmluvy o dielo (vec vedená okresným súdom pod sp. zn. 2 Cb 1/2016).

Okresný súd vyzval sťažovateľa 13. júla 2016 na zaplatenie súdneho poplatku.

Sťažovateľ požiadal 22. augusta 2016 o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, na základe čoho následne 2. septembra 2016 doručil podklady nevyhnutné k rozhodnutiu o priznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov.

Uznesením okresného súdu č. k. 2 Cb 1/2016-52 z 10. januára 2017 bolo sťažovateľovi priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v celom rozsahu.

Okresný súd vydal 28. februára 2017 platobný rozkaz, ktorým žalovaného zaviazal povinnosťou zaplatiť sťažovateľovi sumu 21 147 € s príslušenstvom a nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia a zaplatiť súdny poplatok v sume 1 268,50 € (ďalej len „platobný rozkaz z 28. februára 2017“).

Proti platobnému rozkazu okresného súdu z 28. februára 2017 podal žalovaný 17. marca 2017 odpor.

Dňa 21. marca 2017 podal sťažovateľ návrh na vydanie opravného uznesenia vo veci platobného rozkazu z 28. februára 2017.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 2 Cb 1/2016 z 26. apríla 2017 bol zrušený platobný rozkaz okresného súdu z 28. februára 2017.

Dňa 14. júla 2017 bol nariadený termín pojednávania na 6. september 2017.

Dňa 6. septembra 2017 sa uskutočnilo pojednávanie bez meritórneho prejednanie veci, ktoré bolo odročené na návrh právneho zástupcu sťažovateľa na 18. október 2017 z dôvodu, že na uvedený deň je nariadené pojednávanie v obdobnej veci vedenej medzi rovnakými stranami sporu.

Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 18. októbra 2017, právny zástupca sťažovateľa navrhol spojiť konanie vedené okresným súdom pôvodne pod sp. zn. 2 Cb 1/2016 s obdobnými vecami vedenými okresným súdom medzi totožnými stranami sporu pod sp. zn. 2 Cb 3/2016 a sp. zn. 2 Cb 4/2016. Pojednávanie bolo odročené na rozhodnutie o spojení vecí na 13. december 2017.

Uznesením okresného súdu č. k. 2 Cb 1/2016-83 z 30. októbra 2017 boli veci sp. zn. 2 Cb 1/2016, sp. zn. 2 Cb 3/2016 (vec žaloby sťažovateľa proti žalovanému s návrhom na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 49 760,76 € s príslušenstvom) a sp. zn. 2 Cb 4/2016 (vec žaloby sťažovateľa proti žalovanému s návrhom na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 51 644,65 € s príslušenstvom) spojené na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. 2 Cb 1/2016.

Dňa 13. decembra 2017 žalovaný ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 13. december 2017, ktoré bolo následne bez prejednávania veci v merite odročené na 29. január 2018.

Pojednávanie nariadené na 29. január 2018 bolo 25. januára 2018 zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu.

Dňa 16. marca 2018 bol nariadený nový termín pojednávania na 18. jún 2018, ktorý bol následne opätovne zrušený z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu.

Dňa 1. októbra 2018 bola vec v súlade s Dodatkom č. 6 k Rozvrhu práce Okresného súdu Námestovo na rok 2018 pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. Gabriele Kyseľovej.

Dňa 5. decembra 2018 bol nariadený termín pojednávania na 16. január 2019.

Dňa 11. decembra 2018 právny zástupca žalovaného požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie pojednávania nariadeného v jeho inej veci, na podklade čoho následne okresný súd 19. decembra 2018 odročil pojednávanie na 12. február 2019.

Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 12. februára 2019, okresný súd vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil rozsudok pre zmeškanie, ktorým uložil žalovanému povinnosti zaplatiť sťažovateľovi sumu 122 552,41 € s príslušenstvom, nahradiť trovy konania v rozsahu 100 % a zaplatiť súdny poplatok v sume 7 352,50 € (ďalej len „rozsudok z 21. februára 2019“).

Na základe pokynu zákonnej sudkyne z 21. februára 2019 sa v súčasnosti doručuje rozsudok okresného súdu z 12. februára 2019.

18. Ústavný súd vo vzťahu ku kľúčovej námietke sťažovateľa o tom, že k vzniku zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní vedenom okresným súdom došlo v dôsledku neprimeranej doby, keď napadnuté konanie nie je ani po vyše dvoch rokoch skončené, poukazuje na svoj už opakovane judikovaný právny názor, že k porušeniu práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov môže dôjsť aj vtedy, ak konanie trvá (globálne) neprimerane dlhú dobu, a to bez ohľadu na to, či v posudzovanom prípade boli zaznamenané prietahy spôsobené postupom súdu. Inými slovami, k porušeniu uvedeného práva môže dôjsť aj vtedy, ak nedošlo v konaní k prietahom, a naopak, i keď k prietahom v konaní došlo, nemusí vždy ísť o porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej dobe, ak konanie ako celok zodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné uzavretie konania spravidla očakávať (pozri k tomu rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach *Libanský v. Česká republika* alebo *Králiček v. Česká republika*, obdobne I. ÚS 418/2014, tiež napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

19. V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05). Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (pozri napr. IV. ÚS 147/04).

20. V postupe okresného súdu v napadnutom konaní síce možno identifikovať kratšie obdobie nečinnosti (od apríla 2017, keď bol zrušený platobný rozkaz okresného súdu z 28. februára 2017, až do pojednávania nariadeného na 6. september 2017), ako aj dlhšie obdobia nečinnosti okresného súdu (od decembra 2017, keď došlo k zrušeniu nariadeného pojednávania, až do októbra 2018, keď bola vec sťažovateľa z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu pridelená novej zákonnej sudkyňi).

21. Vychádzajúc z uvedených právnych názorov, po preskúmaní sťažnosti, jej príloh, ako aj obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu však aj napriek už uvedenému ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní zo strany okresného súdu nedošlo k priet'ahom takej ústavne relevantnej intenzity, že by ich bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru). Uvedený záver ústavný súd vyslovuje najmä s ohľadom na to, že celková dĺžka napadnutého konania okresného súdu (od podania žaloby s návrhom na vydanie platobného rozkazu až do rozhodnutia okresného súdu rozsudkom z 12. februára 2019 uplynuli 2 roky a 8 mesiacov) v okolnostiach posudzovanej veci nevybočuje z medzí ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti. Ústavný súd v tomto smere prihliadol aj na rozhodovaciú prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. II. ÚS 596/2017, IV. ÚS 211/2018, IV. ÚS 399/2018).

22. V konkrétnych okolnostiach veci ústavný súd prihliadol aj na skutočnosť, že okresný súd vo veci meritórne rozhodol deň po podaní ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (ústavná sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 11. februára 2019), pričom v súčasnosti sa na základe pokynu vo veci konajúcej zákonnej sudkyne stranám sporu doručuje rozsudok okresného súdu z 12. februára 2019.

23. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným postupom okresného súdu v jeho napadnutom konaní a sťažovateľom namietaným porušením jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohla reálne viesť k vysloveniu porušenia označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2019